

Rahaa, kahvia ja innovaatioita

Viaporin linnoitustyömaan yhteiskunnalliset vaikutukset 1700-luvulla

FT Juha-Matti Granqvist

Sveaborg – Viapori – Suomenlinna

- Perustettiin v. 1747 Ruotsin valtakunnan puolustamiseksi Venäjää vastaan
- Keskuslinnoitus (*place d'armes*), varuskunta ja laivastotukikohta
- Rakennettiin eri vaiheissa vuosina 1748–1808
- Omana aikanaan jättimäinen rakennusprojekti, jonka vaikutukset säteilivät laajalle

I. Raha

- 6 % Ruotsin valtakunnan budjetista meni Viaporin rakentamiseen
- Raha kanavoitui eri reittejä porvareille, säätyläisille ja muille paikallisille ja muuttui sijoituksiksi ja investoinneiksi
- Rahan ja hankintojen siirtelyä varten oli luotava kokonaan uusia hallinnon muotoja, kuten kruununmakasiinijärjestelmä

II. Kahvi

- Aatelistet upseerit toivat Viaporiin uusimmat muotioikut ja kulttuurivirtaukset
- Monet "perisuomalaiset" asiat yleistyivät ja levisivät kansan keskuuteen Viaporin ansiosta: perunanviljely, kahvinjuonti, syreenipensaat, keinutuoli...
- Helsingin asema kääntyi ylösalaisin: vaikutteidensaajasta tuli vaikutteidenantaja

III. Innovaatiot

- Valtava, teknisesti vaikea rakennustyömaa vaati kokonaan uusia menetelmiä ja laitteita
- Viaporin padot, pumpput, myllyt ja työmenetelmät olivat aikansa edistyksellisintä teknologiaa
- Miten ne levisivät ja muuttivat aikansa yhteiskuntaa? Emme vielä tiedä...

Bonus: Helsinki

- Viaporin rakennustöiden aikana Helsinki kasvoi köyhästä pikkukaupungista Ruotsin suurimpiin kuuluvaksi kauppa- ja linnoituskaupungiksi
- Tämän kasvun ansiosta Helsinki täytti v. 1812 pääkaupungin mitat
- Viaporin konkreettisin yhteiskunnallinen vaikutus: Helsinki on Suomen pääkaupunki!

